

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2025
(OR. en)

7947/25

JEUN 50
DISINFO 28
AUDIO 22
JAI 492

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Παραπληροφόρηση, χειραγώγηση και απειλές στον κυβερνοχώρο και ο αντίκτυπός τους στη ζωή των νέων – Συζήτηση προσανατολισμού

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού που θα διεξαχθεί στο Συμβούλιο (Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός) της 12ης Μαΐου 2025.

«Παραπληροφόρηση, χειραγώγηση και απειλές στον κυβερνοχώρο και ο αντίκτυπός τους στη ζωή των νέων»

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της κοινωνίας έχει δημιουργήσει τόσο ευκαιρίες όσο και προκλήσεις για τους νέους. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν αναδιαμορφώσει την επικοινωνία, την εκπαίδευση, την πρόσβαση σε πληροφορίες και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά.

Μολονότι τα επιτεύγματα αυτά προωθούν τη μάθηση, την παγκόσμια συνδεσιμότητα και τη συμμετοχή σε διάφορους τομείς της ζωής, ενέχουν επίσης σημαντικούς κινδύνους — ιδίως με τη μορφή της παραπληροφόρησης, της χειραγώγησης των πληροφοριών και των διαδικτυακών απειλών.

Η παραπληροφόρηση, δηλαδή η εσκεμμένη διάδοση ψευδούς ή παραπλανητικού περιεχομένου, είναι πολύ διαδεδομένη, καθώς οι επιγραμμικές πλατφόρμες την ενισχύουν σε μεγάλο βαθμό.

Οι αλγόριθμοι που έχουν σχεδιαστεί για τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής συχνά δίνουν προτεραιότητα σε περιεχόμενο που προκαλεί αίσθηση έναντι της ακρίβειας, προωθώντας ένα περιβάλλον στο οποίο ψευδή και επιβλαβή αφηγήματα διαδίδονται με ταχείς ρυθμούς.

Οι τακτικές χειραγώγησης, όπως η αλγοριθμική στόχευση και οι θάλαμοι αντήχησης, σε συνδυασμό με τους κινδύνους κατάχρησης των τεχνολογιών παραγωγικής ΤΝ, επιδεινώνουν αυτές τις προκλήσεις. Οι νέοι έρχονται συχνά αντιμέτωποι με περιεχόμενο που ενισχύει τις υφιστάμενες πεποιθήσεις και προκαταλήψεις τους περιορίζοντας, έτσι, την έκθεσή τους σε διαφορετικές οπτικές. Αυτός ο ψηφιακός κατακερματισμός πυροδοτεί την πόλωση και αποδυναμώνει την κοινωνική εμπιστοσύνη, καθιστώντας δυσχερέστερη τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Η τάση αυτή υπονομεύει την εμπιστοσύνη στους δημοκρατικούς θεσμούς, εμποδίζοντας τους νέους να εντοπίσουν αξιόπιστες πηγές και παραποιημένο και ψευδές περιεχόμενο. Αυτό μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες, επηρεάζοντας τις αντιλήψεις για κρίσιμα ζητήματα, όπως οι εκλογές, η κλιματική αλλαγή και η δημόσια υγεία, και οδηγώντας ενδεχομένως σε μη συμμετοχή στα κοινά ή σε ριζοσπαστικοποίηση στο διαδίκτυο.

Πέρα από την παραπληροφόρηση, οι νέοι αντιμετωπίζουν αυξανόμενους κινδύνους από τον κυβερνοεκφοβισμό, τη ρητορική μίσους και τη ριζοσπαστικοποίηση στο διαδίκτυο. Η ανωνυμία του διαδικτύου διευκολύνει την παρενόχληση και τη χειραγώγηση με ελάχιστη λογοδοσία. Οι απειλές αυτές επηρεάζουν βαθιά την ψυχική υγεία, συμβάλλοντας στο άγχος, την κατάθλιψη και, σε ακραίες περιπτώσεις, στον αυτοτραυματισμό.

Ο ψηφιακός αποκλεισμός αυξάνει την τρωτότητα σε διαδικτυακές απειλές. Η διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας και καλά τεκμηριωμένους ψηφιακούς πόρους έχει καίρια σημασία, ιδίως για τους νέους από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Η δέσμευση της ΕΕ για ένταξη και ισότητα πρέπει να επεκταθεί ώστε να καλύπτει και πρωτοβουλίες ψηφιακού γραμματισμού, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι νέοι μπορούν να πλοηγούνται με ασφάλεια στο διαδικτυακό περιβάλλον και να διαθέτουν τις δεξιότητες κριτικής σκέψης που είναι αναγκαίες ώστε να κάνουν συνειδητές επιλογές στο διαδίκτυο.

Για την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και την προώθηση μιας ενημερωμένης νεολαίας, απαιτείται συντονισμένη δράση τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Πρωτοβουλίες όπως το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027), ο επικείμενος χάρτης πορείας για το 2030 σχετικά με το μέλλον της ψηφιακής εκπαίδευσης και των ψηφιακών δεξιοτήτων, η στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας, η επικείμενη Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας και το σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του κυβερνοεκφοβισμού έχουν ζωτική σημασία για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω μέτρα με σκοπό:

- να εφοδιαστούν οι νέοι με κριτική σκέψη, ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας·
- να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των νέων στη διαμόρφωση εθνικών και ενωσιακών πολιτικών κατά της χειραγώγησης των πληροφοριών στο διαδίκτυο·
- να αναπτυχθούν ισχυρά μέσα σε επίπεδο ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των νέων στην παραπληροφόρηση.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να εξετάσουν την κατάσταση με βάση τα ακόλουθα κατευθυντήρια ερωτήματα. Παρακαλούμε να περιοριστούν οι παρεμβάσεις σε τρία λεπτά κατ' ανώτατο όριο.

1. *Πώς μπορούν τα κράτη μέλη να εφοδιάσουν καλύτερα τους νέους με τις ψηφιακές δεξιότητες, τις δεξιότητες κριτικής σκέψης και τις δεξιότητες γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας που απαιτούνται για την αξιολόγηση του διαδικτυακού περιεχομένου και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας στην παραπληροφόρηση και τη χειραγώγηση στο ψηφιακό περιβάλλον;*
2. *Σε επίπεδο ΕΕ, ποια μέσα και ποιες δράσεις μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα των νέων στην παραπληροφόρηση και τη χειραγώγηση στο διαδίκτυο, να προωθήσουν τη θετική και υπεύθυνη χρήση των ψηφιακών εργαλείων και να τους προετοιμάσουν καλύτερα για ενεργό δημοκρατική συμμετοχή κατόπιν ενημέρωσης στην ψηφιακή εποχή;*